

Organizacija za europsku sigurnost i suradnju
Misija u Republici Hrvatskoj
Glavni ured

Vjesnik
Glavna urednica
Gđa. Andrea Latinović
Slavonska avenija 4
10000 Zagreb

Zagreb, 13. kolovoza 2004.

Poštovana gospođo Latinović,

Članak objavljen u Vjesniku 7. kolovoza 2004. godine pod naslovom „Potvrđen stav hrvatskih sudova”, autorice Miroslave Rožanković, sadrži određene navode o politici međunarodne zajednice i posebice OESS-a te nekoliko činjeničnih pogrešaka koje bi, vjerujem, trebalo ispraviti. Zato bih Vas molio da objavite ovaj dopis. U daljnjem tekstu osvrnuo bih se na neke od najvažnijih točaka.

Prije svega, dopustite mi pojasniti da se politika Misije OESS-a i njezinih međunarodnih partnera odvija na dva kolosijeka kada je riječ o pitanju ukinutih stanarskih prava. Cilj ove politike je:

- a) pojasniti pravne aspekte koji se odnose na ukidanje stanarskih prava, te
- b) pružiti opcije stambenog zbrinjavanja svim izbjeglim i raseljenim osobama koje se žele vratiti, neovisno o stambenoj kategoriji koju su koristili prije rata.

Presuda Europskog suda za ljudska prava u predmetu Blečić protiv Hrvatske pridonijela je prvom cilju, pravnoj jasnoći, iako neka pitanja ostaju otvorena. Presuda ne utječe na drugi cilj Misije. Sud je odlučio kako je stan nad kojim je gđa. Blečić imala stanarsko pravo bio njezin *dom*, no kako je s obzirom na okolnosti ovoga slučaja uravnoteženje suprotstavljenih interesa dozvolilo intervenciju države (tj. ukidanje tog prava).

Autorica vjeruje da je presuda Europskog suda u predmetu Blečić stavila pitanje stanarskih prava *ad acta*. To nije točno jednostavno stoga što sud nije odlučivao o nizu elemenata. Presuda upućuje na to da bi u drugim situacijama ukidanja stanarskoga prava, uz drugačije činjenice i pod drugim okolnostima, uravnoteženje suprotstavljenih interesa u pojedinačnim slučajevima moglo biti drugačije (npr.: ukidanje stanarskog prava zbog sudjelovanja u tzv. neprijateljskim aktivnostima, a bez osuđujuće presude; prisilne deložacije pri kojima su korisnici stanova bez uspjeha tražili pravni lijek putem suda; itd.). Značajno je također i to što sud nije odlučio predstavlja li stanarsko pravo imovinski interes, ili ne. Uz to,

sud nije odlučivao o učinku ukidanja stanarskih prava na povratak izbjeglica, s obzirom da gđa. Blečić nema status izbjeglice. Pitanje - da li je su ukidanja stanarskih prava imala diskriminacijski učinak na nacionalne manjine - nije se trebalo razjašnjavati u ovoj konkretnoj sudskoj odluci, jer manjinski status u ovom predmetu nije bio naveden kao pravni razlog.

Kao što je poznato, OESS je u ovom postupku djelovao kao *amicus curiae* (prijatelj suda) nakon što je tadašnje nizozemsko predsjedništvo OESS-a, procijenilo kako bi izvješća Misije OESS-a u Republici Hrvatskoj, te u Bosni i Hercegovini, bila korisna u tom predmetu. Zahtjev za intervencijom u svojstvu treće strane u skladu je s mandatima obiju misija koji obuhvaćaju široko područje ljudskih prava.

Misija OESS-a nikada nije promicala «povrat stanarskih prava» (kao pravne kategorije) kao što tvrdi autorica. Misija je također jasno rekla kako bi u većini slučajeva bilo neizvedivo da se žrtve vrate u svoje stare stanove, te kako rješenja problema mogu biti različita. Stoga je neosnovan strah kako bi «povrat» tih stanova doveo do velike nepravde.

Pružanje mogućnosti stambenog zbrinjavanja svim izbjeglim i raseljenim osobama i dalje predstavlja jedno od najvažnijih pitanja za Misiju OESS-a u Republici Hrvatskoj i njezine međunarodne partnere, te zajednički prioritet s hrvatskom Vladom. Vlada je preuzela tu obvezu iako je zakon na to ne obvezuje, pa stoga ni presuda u pojedinačnom predmetu ne može utjecati na tu njezinu odluku. Vlada je, u svom odgovoru OESS-u pred sudom u Strasbourgu, izrijeком navela da se pitanja stanarskih prava izbjeglica već rješavaju kroz programe stambenog zbrinjavanja. Sud je ovu izjavu zasigurno primio k znanju.

Na sastanku ministra mora, turizma, prometa i razvitka, Božidara Kalmete, i čelnika Misije OESS-a, Izaslanstva Europske komisije i UNHCR-a, te veleposlanika Sjedinjenih Američkih Država, održanom 4. kolovoza u Zagrebu, dogovoreno je da s nastavi provedba ovih programa. Tako primjerice Vladina medijska kampanja s ciljem informiranja javnosti o ovom pitanju treba započeti početkom rujna (one naime nije počela u prosincu prošle godine kako bi se moglo zaključiti iz članka). Važnost ovog zajedničkog prioriteta potvrđuje i činjenica da je rješavanju stambenog problema bivših nositelja stanarskih prava dana istaknuta uloga i u Mišljenju Europske komisije o kandidaturi Hrvatske za Europsku Uniju (*avis*) te u Nacrtu Europskog sporazuma o partnerstvu s Republikom Hrvatskom. Čelnici OESS-a, Izaslanstava Europske komisije i UNHCR-a, u Hrvatskoj, Bosni i Hercegovini te Srbiji i Crnoj Gori, predložiti će predsjednicima triju vlada dokument nazvan *Road Map* (Putokaz) kojim bi se zaključilo izbjegličko pitanje. Osnovno načelo ovog dokumenta bit će da sve izbjegle i raseljene osobe koje se žele vratiti trebaju za to imati realnu mogućnost, što uključuje sigurno okruženje i mogućnost stambenog zbrinjavanja.

S poštovanjem,

Peter Semneby
Veleposlanik
Voditelj Misije